

Karácsonyi pásztorjáték.

Prológus (Öreg juhász kilép a függöny elé):

*Emberek, asszonyok, fiatalok, vének,
Ezen a szent estén elétek kilépek*

*S köszönök tinéktek nagy Dicsértessékkal,
Hozok vigasságot, szép jó békességgel.*

*Vén pásztor vagyok én, no hiszen látjátok,
De tudom eláll majd a szemetek, sátok,*

*Ha sorra elmondom, amin általestem
Pásztortársaimmal messze Betlehemben!*

*Haj, ha meglátjátok, haj, ha meghalljátok,
Haj, az ingeteket is odaadnátok,*

*Ha elmondhatnátok, hogy köztünk voltatok,
Pedig csak szegény nép, pásztorok voltak ott.*

*Szegény nép, rongyos nép, együgyű emberek,
És mégse cserélne egy is tiveletek.*

*Hej, egyetlen egy se bizony, azok közül,
A kik ezt a jászolt áldogálták körül,*

*Amelyben született világ Megváltója,
Világnak Öröme, szerelmeta Jója!*

*Azt a jászolt, melyben szalma közt születék
Az örök Szövétnek, lobogó Fényesség!*

*Azt a jászolt, melynél mosolyog az Anya,
Kis Jézust szoptatta boldog Szűz Mária!*

*Azt a jászolt, melyhez királyok is jöttek,
Boruliak eléje, csókolták a földet!*

*Azt a jászolt, melyhez tudósok járultak,
S bölcs fejükkkel ők is porig alázkodtak!*

*Azt a jászolt, melyet körülterdepeltek
Koldus, fejedelem, koros agg és gyermek!*

*Hát nézzetek énrám, reszket kezem-lábam,
Hanem azt a jászolt színről-színre láttam,*

*S azóta nincs bajom, bánatom énnekem,
Csupa vigasság már én öreg életem!*

*Azért most nyissatok ti is fület, szemet
S nyomon kövessétek mindez hogy is esett:*

*Ezt nézve nézzetek és látva lássátok,
Szívetekbe vésve meg is megtartjátok!*

*Mert örök szépség ez és örök tanulság,
Örök élet titka és örök boldogság!*

*Most hát visszalépek én is öreg pásztor
A függöny mögé, hol láttok még egy pásztort.*

*S befejezve versem mondok rá egy ament:
Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus. Amen.*

(Öreg pásztor visszalép a függöny mögé, amely kis vártatva felgördül. *Szín:* füves térség, középen pásztortűz mellette ülnek a pásztorok. Hajnal felé jár az idő, távolról halkan kolompszó halatszik ide, jelezve, hogy ott legel a nyáj. A pásztorok egy része subáikra heverve beszélget, ketten a tűz fölötti bogrács körül foglalatostkodnak. Heten vannak a tűz körül. Beszélgetnek.)

Bundás (Nagy kócos hajáról kapta ezt a nevet): Mondom nektek, valami készül Izraelben!

Kajla (Elálló nagy füle van): Ugy igaz, minthogy Kajlának neveztek! Csuda dolgok történnek!

Öreg pásztor (aki a prológot mondta): A levegőnek is más-milyen illata van, mint máskor. Olyan édes a szellő, mint a csúrgatott méz és olyan illatos, mintha illatos olaj volna!

Sánta: A vándorok furesa dolgokat beszélnek. Azt beszélik, hogy az idén hegyétől-tővéig kalászbba borult a gabona e vidéken.

Bundás: Azt beszélik, hogy kétszer lesz aratás az idén s a fák ágai a földig hajolnak s oly édes és ízes minden gyümölcs, amilyent emberi nyelv még nem ízlelt.

Kajla: A tudósok azt beszélik, hogy visszafelé kerengenek a csillagok, mintha az Ur megállította volna az időt, mint egykor Józsuá idejében. Nagy csudák történnek körülöttünk, pásztorok!

Mind: (Áhítatosan, halkan): Nagy csudák!

Öreg pásztor: A kalmárok, akik áruikkal bejárják Kelet és Nyugat városait, azt beszélik, hogy forrong a világ, közeleg az Új Rend. Közeleg az Ítélet, amely letöri majd a Gonosz szerveit és meghozza a jók jutalmát e földön.

Rongyos (Még rongyosabb, mint a többi pásztor): A szegények azt mondják, készül az új Törvény, amely felruházza a szűkölködőt, megvigasztalja az özvegyet és árvát.

Kajla: Próféta támadt Izraelben, bizonyos János nevezetű, aki az Eljövendőről prófétál és sereglenek a népek. Mindenki éri a csoda közelségét!

Bundás: Azt beszélik, közel a Messiás!

Mind (áhítattal, halkan): Közel a Messiás!

Énekhang (Kintről, közeledik):

*A juhásznak jól megy dolga,
Egyik dombról a másikra
Terelgeti nyáját,
Fújja furulyáját,
Bú nélkül éli világát!...*

Bojtár (Az éneket abbahagyja és még kintről, kiabálva): Hé, pásztorok, pásztorok! Bundás, Kajla, Rongyos, Sánta, Öreg, gyertek, gyertek, siessetek! Csoda történt! (Megjelenik, vállán bárányt hoz. A pásztorok fölgráznak a tűz körül.)

Öreg pásztor: Mit óbégatsz, te suttyó? Miféle csoda?

Bojtár (lihegve a nagy fölhevüléstől): Idenézzenek kendtek! Nézzék meg ezt a bárányt!

Mind (Közelmennék és bámúlva nézik a bárányt): Csoda! Csakugyan csoda történt!

Sánta (Sántikálva táncrakerekedik, kiabál, még bukfencet is hány): Csoda történt! Csoda történt!

Öreg pásztor: Nézzétek, színarany a szőre!

Kajla: Nézzétek, hogy villognak a körmei!

Bundás: Gyémántból vannak azok, nézzétek!

Rongyos: Nézzétek, a szeme olyan, mint az ibolya!

Kajla: Jaj, mindjárt, mindjárt megszólal!

Öreg pásztor: (Áhítattal): Csoda történt!

Sánta (Mint előbb): Csoda történt! Csoda történt!...

Öreg pásztor (Bojtárhoz): Hogy történt, mint történt, hol találtad? Beszélj el!

Bojtár: Hát, nem is olyan régen, leheveredtem a fügefa alá, amott túl, a dombhajlás alatt, hiszen tudják, kendtek hol, — mondom leheveredtem, hogy majd pihenjek egyet. Hanem a kis pihenésből nagy szundítás lett. Álmodtam is valami szépet, de nagyon szépet, hanem, hogy mit, azt már úgy elfelejtettem, hogy ugyan, ha fölakasztanának, se tudnám kendteknek elmondani! Szóval...

Öreg pásztor (Közbevág): Ne locsogj annyit! Gyerek!

Bojtár: No, hiszen ez is odatartozik! Elég az hozzá, hogy egyszer csak valami rossz álom váltotta föl az előbbi jót: azt álmodtam hirtelen, hogy édesanyám dézsába nyomja a fejemet, aztán valami melegvizes, puha ronggyal dörgöli az arcom, hogy ha lehet, hát lemossa róla a szutykot. Hát ez, akárki akármit mond, nem jó álom!

Bundás: Gyorsabban, te szutyok Jancsi, mert kupán váglak! Mi van a csuda-báránnyal?!

Bojtár: Ejnye már, de türelmetlenek kendtek! Hát hiszen nem azt mondom ehen is? Álmomban, mondom, nyűszítettem, sírtam, kegyetlenül, mert nem szeretem valami nagyon, ha melegvízzel

cirógnak (a közönség felé: igaz-e gyerekek, annál már jobb a túrósesusza is!) No szóval, a nagy nyüsítésnek az lett a vége, hogy egyszer csak fölébredek! S hát akkor veszem észre, hogy nem is az édesanyám nyomkodja az én fejemet valami dézsába. hanem a Puli nyalja nagy igyekezettel az arcom.

Öreg pásztor: De te hosszú fülű bojtárgyerek, most menten kitekerem a nyakad, ha nem mondod mindjárt az aranyszőrű bárány dolgát! Ki törődik azzal, hogy a te maszatos arcodat megnyalta a puli?

Bojtár: (Méltatlankodva): Ejnye, de figurásak kegyelmetek! Hát nem azt mondom mindétig, amit kívánnak tőlem? — Hát alighogy kinyitom a szemem, fogja ám a puli a nadrágom szárát és cibálni kezdi kegyetlenül, hogy keljek már föl s menjek, de gyorsan!

Kajla: Ühüm, pedzi már!

Bojtár: No, fölkeemergek erre, hogy oldalba verem a pulit, mert azt gondoltam, megbolondult. De ahogy feléje hajítom a furkósbotomat úgy félreveti magát, mint a nyíl s már vagy tíz lépéssel előttem ölti felém a nyelvét, mintha csalogatna. Na erre aztán igazán megdühösödtem s eszeveszetten üldözni kezdtem. Hát amint futok, egyszer csak olyant láttam, hogy menten földbegyökerezett a lábam. A zöld pusztá közepén egy gyönyörűséges fehér rózsabokorba virított, de olyan csudálatosan szép, hogy olyant még szem nem látott. Ez a bokor is azalatt nyilhatott ki, amíg én aludtam és a puli nagyban nyalogatta az arcom...

Öreg pásztor: Ez is csoda!

Sánta: Csoda történt, csoda történt! (Mint fent.)

Bojtár: Még jól magamhoz se térhettem a nagy elálmélkodásból, amikor hallom ám, hogy a bokor olyan hangot ad, mint egy maszületett bárány. Azaz, hogy nem is olyant, csak ahhoz hasonlót, de annál sokkal szebbet ám! Nagy ijedtségemben minden imádságot elmondtam, ami hirtelen eszembe jutott, s csak akkor derült föl az ábrázatom, amikor a rózsabokorból kimászott ez a kisbárány itt. Azt hittem először, hogy csak álmodom az egészet, olyan szép volt; amint rásütött a holdvilág ezüstös fénye. De a csoda még ezután is folytatódott. Lehajoltam és megsímogattam az aranyos szőrét, amikor édes, halk hangon de tisztán érthetően megszólalt: „Kedves bojtár, emelj föl engem a válladra és vigyél el társaidhoz s együttesen ajándékozzatok a kis Jézusnak, a világ Megváltójának, aki ma született, mint én”.

Mind (Ámúlva): A kis Jézusnak?

Öreg pásztor: A kis Jézusnak? Hazudsz, te bojtár, vagy részeg vagy, vagy talán csak álmodtad az egészet! Ki lenne az a Jézus?

Bundás: Mi ilyen nevű papot nem ismerünk, pedig nyilvánvaló, hogy áldozati bárányt csakis papnak szokás küldeni, hogy imádkozzék az Urhoz, a lelkünk üdvösségéért!

Mind: Hazudsz te bojtár! Megérdemlenéd, hogy eldöngessünk, mint a hazug embereket szokás!

Bojtár (Félig könnyezve): Hát így ismernek kegyelmetek engem? Esküszöm mindenre, ami szent előttem, hogy az utolsó betűig igaz mindaz, amit elmondtam. Minden úgy történt, ahogy mondtam. Ez az aranyszőrű bárány világosan azt parancsoolta, hogy vigyük őt a kis Jézushoz.

Mind: Dehát ki az a kis Jézus?...

(A színpadon a fény hirtelen megváltozik, a félhomályt rózsaszínű fény váltja fel, a pásztorok a tűz körül szoborcsoporttá merrevülnek és távolról felhangzik a *Mennyből az angyal* dal! ama, de e'őször szöveg nélkül, csak zene, esetleg zümmögés, amely közelebb érve, mind erősebb lesz, majd végül belépnek az *angyalok*, fehér egyszerű ruhában, szárnyakkal és ekkor énekelni kezdik a *Mennyből az angyalt*. Az ének elhangzása után):

I. Angyal. Kérdeztétek, ki az, aki ma született? Hát most tudjátok. Ő a világ Megváltója, az Ur egyszülött Fia, aki ma született Betlehemben és minket küldött el hozzátok, hogy siessetek az ő üdvözlésére, mert Ő a szegény emberek egyetlen reménysége. Hallottátok az angyali szókat, siessetek tehát!

Pásztorok (Már az ének alatt lassan térdre ereszkedtek): Hallottuk az angyali szókat! Oh, Urunk, drága Jézus!

Angyalok: (Elmennek.)

Öreg pásztor: Hallottátok? Láttátok? Megtörtént a csoda! Amit úgy vártunk! Siessünk! De ne üres kézzel! Én elviszem szegény kis Jézuskának a subámat, biztosan fázik abban a rideg jászóiban!

Kajla: Én juhtúrót viszek neki!

Bojtár: Én az aranyszőrű báránykát viszem neki!

Rongyos: Én csak imádságot vihetek neki, de hiszen Ő úgyis a szegények Istene, drága megváltója!

Öreg pásztor: Csak gyorsan, gyorsan, hiszen hallottátok az angyal szózatát!

(Tesznek-vesznek, mindegyik kis batyut csomagol be az ajándéku szánt holmikkól, majd ezt éneklük:

Az angyalok most hirdetik,

Pásztorokat elvezetik...

Nosza mi is keljünk fel,

Betlehembe menjünk el.

Haj, haj haj!

Ugy repüljünk mint a raj!

(elmennek, a színpad elsötétül.)

II. KÉP.

(Szín: ugyanaz, mint az előbb, csupán a pásztortűz hiányzik; szabad füves térség; lassan hajnalodik. Ez a kép a betlehemi jászolhoz való zarándoklást mutatja be, tehát a szereplők állandó mozgásban vannak a színpad egyik oldalától a másikig. Akinek mondókája van, egy percre megáll, azután megy tovább. Mikor a színpad kissé kivilágosodik, a pásztorok éneke hangzik, amely közvetlenül az előbbi kép eseményeire utal.)

Pásztorok (Sorba bejönnek s amíg az ének tart, körbe járnak):

Csordapásztorok
Midőn Betlehemben
Csordát őriznek
Éjjel a mezőben,
Isten angyali
Jövének melléjük,
És nagy félelemmel
Telék meg ő szívük.
Örömet mondok
Néktek ne féljetek,
Mert ma született
A ti üdvösségtek:
Menjete el csak
Gyorsan a városba,
Ott találjátok
Jézust a jászolban...
El is menének
És el is jutának,
Köszöntésére
A kis Jézuskának.

Öreg pásztor: Hallod-e bojtár, el ne ejtsd az aranyszörű báránykát, mert kitépem minden szál hajad!

Bojtár: Inkább meghalnék, semhogy elejtsem a kis Jézuskának szánt ajándékot! (Egymásután lassan elvonulnak s az ének első szakasza még hangzik, egyre távolodva.)

Kalmár (jön batyuval és kísérettel, akik szintén terheket visznek): Én kalmár vagyok, kereskedő, aki sorra járom Kelet és Nyugat városait. Bolyongásomban meghallottam a szellőtől, hogy ma született a kis Jézuska, a világ megváltója, fölkerelkedtem tehát, becsomagoltam legszebb portékáimat, hogy elvigyem Neki, hogy hadd örvendezzek a rideg jászolban. Siessünk emberek, hogy mielőbb odaérjünk!

Kísérők (Karban): Siessünk, hogy mielőbb odaérjünk! „Az angyalok most hirdetik“... (el énekelve).

(A három napkeleti böles jön hosszú, csúcsos sapkában, színes bő ruhákban.)

I. Böles: Mi vagyunk a híres napkeleti bölcsek, akik örököltük a nagy Salamonnak és a prédikátornak világgraszoló bölcsességét.

II. Böles: Mi vagyunk a híres napkeleti bölcsek; megvénültünk, hajunkat, szakállunkat belepte az öregség jele, a dér, s hiába kerestük a bölcsek kövét, nem találhattuk meg. De most hírt hallottunk, hogy megszületett a kis Jézuska, a világ megváltója, azért fölkerekedtünk s elmegyünk hozzá, hogy okosságunkra büszke fejünket megalázzuk az isteni Kisdéd előtt.

III. Böles: Mi vagyunk a híres napkeleti bölcsek,

Megyünk a Kisdédhez, aki nálunk bölcsőbb...

Mind: Az angyalok most hirdetik

Pásztorokat elvezetik, stb... (elmennek).

(A három királyok jönnek, fejükön korona.)

Gáspár: Mi vagyunk a három napkeleti királyok, Gáspár, Menyhért és Boldizsár. Nagy, hatalmas fejedelmek vagyunk, de most megyünk, hogy hódolatunkat mutassuk be a leghatalmasabb fejedelemnek, kis Jézusnak s arannyal, tömjénnel és mirhával kedveskedjünk Neki.

Mind: Az angyalok most hirdetik,

Pásztorokat elvezeti stb... (elmennek).

(Nagy csapatban jönnek a szegény emberek, rongyosak, betegek. Ilyen felkiáltások hangzanak közülük: Jaj a lábam!... Segíts meg Jézuskám!... Védj meg a keményszívűek ellen!...

I. Szegény: Mi vagyunk a világ szegényei, árvái, özvegyei, akik e gonosz világban nem lertünk orvosságot sebünkre. Hanem most megszületett a mi orvosságunk, aki megöli a világ gonzságát s elvezet bennünket az Ő szent országába. Siessünk azért Hozzá, hogy leborúlva előtte, imádjuk őt, aki jászolban született, mintha a legkoldúsabb lenne közöttünk. Sietve siessünk hozzá!...

Mind: Az angyalok most hirdetik

Pásztorokat elvezetik stb. (elmennek, a színpad előttül).

III. KÉP.

(Szín: Ugyanez a szabad térség, csak az egyik oldalán egy nagyobb fajta „betlehem“, amelyből erős világosság árad ki, de bele látni nem lehet. Körülötte térdepelnek a pásztorok és a többi zarándokok, akiket az előbbi képen láttunk, a három király kivételével.)

Öreg pásztor: Most, hogy ajándékainkat bemutatattuk Isten egyszülött Fiának, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak, aki megmente nekünk, hogy fényességes arcát megláthassuk, testvéreim, most énekeljünk az ő dicsőségére!

Mind (ének): Kirje-kirje kisedöcske,
Betlehemi gyөрököcske stb.

Három királyok: (Ének után megérkeznek): Odaállnak a betlehem bejárata elé és egyszerre mondják:

Adjon Isten Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
Gyalog jöttünk, mert siettünk,
Kis juhocska mondta, — biztos
Itt lakik a Jézus Krisztus.

Menyhárt: Menyhárt király a nevem,
Segíts édes Istenem!

Gáspár: Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Ugy hallottuk, megszüüettél,
Szegények királya lettél,
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk égi országot!
Gáspár volnék, afféle
Földi király személye.

Boldizsár: Adjon Isten Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
Fényes csizmánk is megrogyott,
Hoztunk aranyat hat marékkal,
Tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
Aki szerecseny király.

Öreg pásztor: (Benéz a betlehembe):

Irul-pirul Mária, Mária,
Boldogságos szűz anya.
Hulló könnye záporon át
Alig látja Jézuskáját.
Pásztor, király, mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.

(tréfásan) *Kedves három királyok,*
Jóéjszakát kívánok!